

VINERI • 6 DECEMBRIE 2013 • ANUL LXIII NR. 49

FOAIA

FONDAT ÎN 1951 100 FOAIE

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Câte străzi are satul vostru?
Despre Eminescu în luna decembrie
Cum și ce vom vota la alegerile din anul 2014?

CALENDAR ORTODOX

9 decembrie, luni, †) Zămislirea Sfintei Fecioare Maria de către Sf. Ana; Sf. Prorocita Ana, mama Proorocului Samuel.
10 decembrie, marți, †) Sf. Mc. Mina, Ermoghen și Evgraf.
11 dec., miercuri, †) Sf. Cuv. Daniil Stălpnicul și Luca cel Nou.
12 decembrie, joi, †) Sf. Ier. Spiridon, episcopul Trimitundei; Sf. Mc. Sinet; Sf. Ier. Alexandru, arhiepiscopul Ierusalimului.
13 decembrie, †) vineri, †) Sf. Ier. Dosoftei, mitropolitul Moldovei; Sf. Mari Md. Eustatie, Auxentie, Evghenie, Mardarie și Orest.
14 decembrie, sâmbătă, †) Sf. Mc. Tris, Calinic și Apolonie.
15 decembrie, duminică, †) Sf. Sfinți Mc. Elefterie, episcopul Iliriei; Sf. Mc. Antia și Suzana. Duminia a 28-a după Rusalii (a Sfinților Strămoși).

10 vorbe pe săptămână

BORANGIC – Fir depănat de pe gogoșile viermilor-de-mătase. 2. Țesătură făcută în industria casnică din acest fir. – Din tc. bürüncük = SELYEMSZÁL, NYERSELYEM

CONSTRÂNGE – A sili pe cineva să facă un lucru pe care nu l-ar face de bunăvoie; a forța, a obliga; a soma. – Din lat. constringere = KÉNYSZER

DISCRIMINARE – Acțiunea de a discrimina și rezultatul ei. 1. Deosebire, distingere efectuată între mai multe elemente. 2. Politică prin care un stat sau o categorie de cetățeni ai unui stat sunt lipsiți de anumite drepturi pe baza unor considerente neîntețate. – După fr. discrimination, lat. discriminatio, -onis = (HÁTRÁNYOS) KÜLÖNSÉGTÉTEL

ELECTORAL – Privitor la alegeri, în vederea alegerilor. – Din fr. électoral = VÁLASZTÁSI, VÁLASZTÓI

INSTANTANEU – 1. Adj. (Adesea adverbial) Care se produce foarte repede (și durează foarte puțin), care se ivește brusc, pe neașteptate; pe moment. 2. Imagine sau fotografie obținută prin expunerea unei plăci sau a unui film pe o durată foarte scurtă. 3. Care se referă la un anumit moment sau care este definit pentru un anumit moment. – Din fr. instantané = PILLANATNYI, PILLANATKÉP

ISCUSINȚĂ – Îndemânare, dibăcie, pricepere; talent, artă. – Is-cusi + suf. -ință = 1. ÜGYESSÉG; TALÁLÉKONYSÁG

METODICĂ – Parte a didacticii generale care studiază principiile, metodele și formele de predare adaptate specificului fiecărui obiect de învățământ. – Care normează aceste metode și forme. – Din germ. Methodik, rus. Metodika = MÓDSZERTAN

MOSCHEE – Templu de cult mahomedan. – Din fr. mosquée = MECSET

OBICEI – 1. Deprindere individuală câștigată prin repetarea frecventă a aceleiași acțiuni; fel particular de a se purta sau de a face ceva; obișnuință. 2. Deprindere consacrată; mod de a se purta, de a se îmbrăca, rânduială, uz etc. comune unui popor sau unei comunități omenești; datină, tradiție, uzanță, uz, rânduială. – Din bg. običaj = SZOKÁS

VICLEAN – 1. Care se poartă, vorbește fără sinceritate, ascunzându-și adevăratele intenții (reprobabile); fățarnic, ipocrit, perfid; (cu sens atenuat) șiret, șmecher, isteț. 2. (Pop.) Rău, crud, neîndurător, hain. 3. (Inv.) Care își calcă credința sau cuvântul; necredincios; trădător. – Din magh. hitlen = RAVASZ

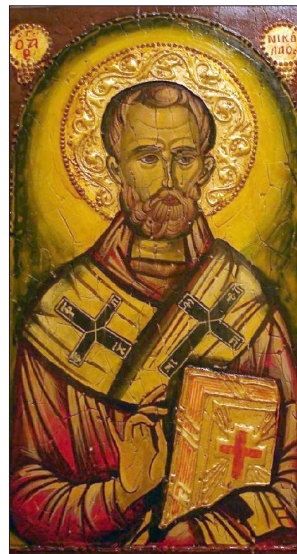
ROMÂNIA
Ministerul Afacerilor Externe
Departamentul Politici pentru
Relația cu Românii de Pretutindeni

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial
al Ministerului Afacerilor Externe – Departamentul Politici
pentru Relația cu Românii de Pretutindeni / Conținutul
acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a DPRRP

Jula

Sărbătoare
de Sf. Nicolae

În Ziua de prăznuire a Sfântului Ierarh Nicolae, pe 6 decembrie, va fi săvârșită Sfânta Liturghie Arhierască în Biserica din Jula – Orașul Mic Românesc, cu începere de la ora 9.30, urmată de tradiționala serbare închinată Sfântului Ocrotitor al Catedralei Episcopale din Jula și oferită de copii de la grădiniță și școala generală din Jula. La slujba oficiată de PS Episcop Siluan, PS Episcop Nicodim și un sobor de preoți va cânta Corul „Koinonia” al Episcopiei Severinului și Strehaiei.

Ziua Naționalităților
din județul Bichiș

Cu ocazia Zilei Naționalităților, pe 6 decembrie, minoritățile din județul Bichiș sunt sărbătorite la Csabacsüd. În cadrul festivității, Farkas Zoltán, președintele Consiliului Județean Bichiș a acordat distincția „Pentru minoritățile din județul Bichiș” pentru

persoane sau grupuri din comunitățile de germani, țigani, polonezi, slovaci și români. Evenimentul a fost onorat și de prezența subsecretarului de stat, Latorcai Csaba, responsabil cu problemele naționalităților din Ungaria.

A.C.

Încheierea ediției: marți, ora 18.00

Poza săptămânii

Româncuțe moderne

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Vine, vine Moș Nicolae!
(foto: internet)

Seghedin

Concert
de colinde
al Corului
„Pro Musica”

În seara de vineri, 6 decembrie, la sediul ICR din Seghedin va avea loc un concert de colinde românești susținut de Corul „Pro Musica” din Jula, condus de tânărul dirijor arădean Adrian Bughi. Amplul repertoriu al corului este alcătuit din colinde românești, precum și din lucrări de muzică bisericească ortodoxă. Concertul va începe la ora 18.00.

Mai amintim că în programul de iarnă al Corului „Pro Musica” este prevăzut un concert la serbarea școlii românești din Jula, din 19 decembrie, și tradiționalul concert de colinde, ce va avea loc în seara zilei de vineri, 20 decembrie, la Jula, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria.

A.B.

Scrieți-ne
la adresa:
foaia@foaia.hu

Cum și ce vom vota la alegerile din 2014? (1)

Vom publica în numerele următoare ale Foii, în cadrul acestei rubrici, toate informațiile pe care trebuie să le știe orice cetățean maghiar de naționalitate română despre alegerile care ne așteaptă în anul 2014. În primăvară vor fi alegeri parlamentare, iar în toamnă alegeri de autoguvernări. Pentru prima dată după schimbările din 1990, și cele 13 naționalități din Ungaria vor avea dreptul să trimită deputați în Parlamentul de la Budapesta. Teoretic. Matematic numai 2 sau maximum 3 naționalități vor putea obține voturile necesare pentru a avea deputați parlamentari. Ceilalți vor avea dreptul doar la purtători de cuvânt, niște delegați fără drept de vot la ședințele parlamentare. La alegerile din toamnă nu va mai exista sistemul adunărilor electorale. Vom alege în aceeași zi, la același scrutin, atât deputații în autoguvernările locale românești, cât și pe cei în reprezentanțele județene și naționale (pe țară). O altă noutate a alegerilor din anul viitor este că numai acei cetățeni de naționalitate vor putea alege și vor putea fi aleși, inclusiv la alegerile parlamentare, care s-au înregistrat pe listele de naționalitate. Iar aceste liste, față de anii trecuți, vor fi publice și nu se vor distruge nici după alegeri. Dar să luăm pe rând...

Alegeri parlamentare 2014

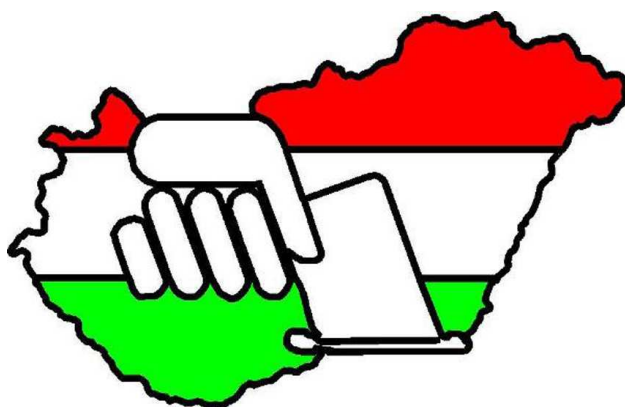
În primăvara anului 2014, pentru a șaptea oară se vor ține alegeri parlamentare în Ungaria de după schimbarea de regim din 1990. Anul viitor se vor ține și **alegeri europarlamentare**. Data acestora este deja stabilită: **25 mai 2014**. Până acum câteva săptămâni s-a prevăzut ca și alegerile pentru parlamentul din Budapesta să fie la aceeași dată, dar mai nou se vorbește de o dată separată, **6 aprilie 2014**, pentru alegerile din Ungaria. Data alegerilor va fi stabilită de președintele republicii.

Legile pe baza cărora se vor desfășura viitoarele alegeri sunt:

- Legea CCIII din anul 2011 referitoare la alegerea deputaților parlamentari;
- Legea XXXVI din anul 2013 despre procedurile electorale;
- Legea XXXVI din anul 2012 referitoare la Parlament;
- Legea LXXXVII din 2013 despre transparența cheltuielilor de campanie electorală a candidaților la alegerile parlamentare;
- Ordinul ministerial 17/2013 (VII.17) din partea Ministerului Administrației și Justiției referitor la registrul central și la alte registre electorale.

Numărul deputaților parlamentari: 199

De pe liste naționale: 93 persoane (printre aceștia se vor afla și deputații naționalităților!)

Din circumscripții electorale: 106 persoane

Condițiile pentru participarea la alegerile parlamentare a cetățenilor de naționalitate:

- vârstă majoratului,
- stare mentală sănătoasă,
- să nu fie condamnat la pierderea drepturilor electorale, prin hotărâre judecătorească definitivă,
- să nu ispășească vreo pedeapsă cu închisoarea,
- să se înregistreze ca **minoritar pe lista naționalității sale**.

Pe **1 ianuarie 2014** se deschide **registrul pentru naționalități**. Acesta va fi deschis până în ziua a 14-a înainte de alegerile parlamentare. Deci, în caz că alegerile vor fi pe 25 mai, înregistrarea se poate face până pe 11 mai, iar dacă vor fi pe 6 aprilie înscrierea pe listă se va putea face până pe 23 martie. La alegerile parlamentare vor putea vota lista românilor numai acei români din Ungaria, care s-au înregistrat ca români. Dacă cineva **se răzgândește** și nu mai dorește să voteze, **se poate șterge (la cerere proprie)** de pe lista națio-

nalității până în a treia zi dinaintea alegerilor!

Înregistrarea se va putea face, începând cu 1 ianuarie 2014, personal sau pe cale poștală la birourile electorale locale sau se poate înainta la adresa www.valasztas.hu către Biroul Electoral Național.

Acei cetățeni maghiari, cu adresă în Ungaria, care s-au înregistrat ca naționalități la alegeri **vor avea dreptul să voteze**

– **pe candidatul individual din circumscripția sa electorală**

ȘI

– **pe lista naționalității sale.**

În lipsa acesteia din urmă, pe lista vreunui partid.

Cetățeanul de naționalitate va trebui deci să se decidă: în caz că votează lista alcătuită de autoguvernarea pe țară a naționalității sale, nu mai poate vota pe listă de partid. Astfel, cetățenii de naționalitate vor da 1 vot pentru candidatul individual din circumscripția sa și 1 vot pentru lista naționalității sale (sau pe lista de partid).

(Va urma)

E. Șimon

EDITORIAL

Afară cu Moș Gerilă!

Am ajuns din nou în luna cadourilor, a bucuriilor și speranțelor. Luna decembrie este luna copiilor și ... a adulților cu suflet de copil. În noaptea de 5 spre 6 decembrie, îl așteptăm cu nerăbdare pe Moș Nicolae, cel care aduce daruri pentru cei buni și vergelușe pentru cei răi. Îl așteptăm pe Moș Nicolae, care este întruchiparea pământească a Sfântului Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei, făcătorul de minuni. Și nu pe Moș Gerilă!!! Acest moș (gherilă – cum îi spun unii), rămas aici ca amintire de pe vremea comuniștilor, a fost alungat din țările noastre, atât din România cât și din Ungaria, odată cu trupele sovietice care au staționat aici decenii de-a rândul și odată cu secera și ciocanul. Așa credem noi.

Copiii de azi, în mod normal, nici nu ar mai trebui să audă despre Moș Gerilă. Eventual celor mari, elevi de liceu, să li se povestească despre fenomenul Moș Gerilă la orele de istorie. Să li se spună că Moș Gerilă a fost un moș laic, un personaj legendar asemănător lui Moș Crăciun și Moș Nicolae, dar un personaj fără Dumnezeu. Tradiția rusească ne-a învățat că Moș Gerilă avea origini pre-creștine. La ruși el se numește Ded Moroz. Atunci când Europa de Est era încă sub influența Uniunii Sovietice, pentru a laiciza forțat cultura acestor țări și pentru a înlătura rolul religiei din tradiții, regimul comunist l-a introdus pe Moș Gerilă, ca un înlocuitor al celorlalți doi moși. Prin acesta s-au șters din memoria oamenilor sfinții și faptele lor bune. Dar oricât am crede că revoluțiile și schimbările de regim l-au alungat pe acest moș comunist, el renaște și revine printre noi aproape în fiecare an.

Până și azi, la mai bine de 20 de ani de la schimbările politice, mai auzim la serbările de la grădinițele și școlile noastre copii care spun poezii și cântă despre Moș Gerilă. Sau, pe ungurește, despre Téliapó. Ded Morozul ungurilor, moșul laic din Ungaria s-a numit Téliapó (Moșul Iernii). Este aceeași rămășiță comunistă. Să fie de vină manualele? Nu credem că mai e cazul. În două decenii s-au schimbat și acelea, în manualele noi nu s-a mai introdus Moș Gerilă, iar librăriile din România sau internetul oferă nenumărate posibilități pedagogilor și educatoarelor de a schimba poeziile vechi pe care le recitau părinții copiilor de azi, crescuți în era comunistă. Dacă din manuale a fost alungat Moș Gerilă și Téliapó, haideți să-l alungăm și din grădinițe și școli. Și nicidecum să nu evocăm bunătatea și dărnicia lui Moș Gerilă la serbările ținute în biserică. Nu se cuvine. E aproape o blasfemie.

În loc să umplem capetele copiilor cu fantome și stăfii ale erei comuniste, un regim pe care nu ni-l mai dorim nici în visele rele, mai bine să le povestim întâmplări reale cu ființe reale. Moș Nicolae, la români, sau Mikulásul, la unguri, este o adaptare a Sfântului Nicolae, un episcop generos care a trăit în secolul al IV-lea în Mira, Lichia. Povestea lui s-a transmis din generație în generație, de la un popor la altul. Și să le spunem celor mici și despre faptul că Moș Nicolae era cunoscut de românii din Ungaria și înainte de 1990, pentru că în casele de familii creștine, în taină, tot el venea să aducă daruri pentru copii. Numai la școli, la instituțiile de stat nu se prea cuvenea să fie amintit.

Acele vremuri însă au trecut. Așa credem. Așa sperăm. Să nu-i mai punem, deci, pe copii să-i cânte și să-i recite acestei fantome a comunismului ateu. Să credem cu toții în miracole, în fapte bune, în dărnicie. În neștiința și nevinovăția lor, copiii vor cânta și vor recita tot ce vor învăța de la adulți. Să nu-i ducem în eroare, ca să nu se supere pe noi, când vor crește mari. Afară, deci, cu Moș Gerilă!

Vă doresc ca Moș Nicolae să vă dăruiască tot ce vreți, tot ce vă doriți!

Eva Șimon

Tabără de iconografie la Otlaca-Pustă

În perioada 25 noiembrie – 1 decembrie, la Centrul pentru familii și tineret de la Otlaca-Pustă s-a desfășurat o Tabără de iconografie, la care au participat 15 elevi de la diferite școli generale, din Jula, Chitighaz, Otlaca-Pustă, sau Medgyesegyháza, care sub îndrumarea pr. Cosmin Pop, Parohul de la Jula, au deprins, timp de o săptămână, meșteșugul pictării icoanelor pe sticlă. În timpul li-

ber, copiii participanți au putut să se bucure și de binefacerile naturii dar și de terenurile de sport și de joacă de la centrul unde a avut loc tabăra. Părintele Cosmin Pop a fost ajutat în activitatea sa și de doi supraveghetori: părintele Ionu Negrău, de la parohia Săcal și doamna Lászk Éva din Otlaca-Pustă.

În programul activităților, tabăra de la Otlaca a cuprins și participarea la Sfânta Liturghie săvârșită de cei doi preoți în biserica

satului, dar și un pelerinaj la diferite instituții românești și biserici din orașul Seghedin, iar la final, icoanele realizate de copiii participanți la tabără au fost vernisate într-o expoziție amenajată special la Centrul pentru familii și tineret, unde acestea vor rămâne și pe mai departe. Luni, 26 noiembrie, PS Părinte Episcop Siluan a vizitat această tabără, vorbindu-le copiilor despre valoarea și

importanța icoanelor în viața creștinilor și în relația lor cu Dumnezeu și le-a dăruit acestora cărțile cu Imnul Acatist închinat icoanei „Maicii Domnului Grabnic Ascultătoare”, de la Mănăstirea Lainici.

Tabăra de iconografie de la Otlaca face parte din Proiectul European Transfrontalier legat de crearea condițiilor pentru dezvoltarea turismului religios în zona județelor Bichiș (Ungaria) și Arad (România).

Seri duhovnicești la Oastea Domnului din Micherechi

În a doua săptămână din Postul Nașterii Domnului, care a început pe 15 noiembrie, Adunarea Oastea Domnului din Micherechi a organizat seri duhovnicești. Un moment inedit în cadrul programului a fost prezența binecunoscutului artist Costel Busuioc, care în prima seară, 29 noiembrie, împreună cu corul Iglesia din Timișoara a susținut un concert de colinde. În zilele de sâmbătă și duminică au slujit și frați ostași din Bucium și Târgu Lăpuș. La programul duhovnicesc de duminică seara a onorat cu prezența PS Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, domnul consul general Florin Vasiloni de la Jula și preotul paroh Ioan Bun.

Mulți dintre membrii corului au fost pentru prima dată la Micherechi, însă pentru unii din micul cor de 15 persoane aceasta a fost

și prima evoluție. Corul a fost alcătuit din persoane cărora le place să cânte, unii sunt ingineri, alții sunt studenți la facultate, asistenți medicali, copii ai dirijorului Busuioc. Au cântat spre slava lui Dumnezeu mai multe colinde „O, ce veste minunată”, „Astăzi s-a născut Hristos”, „Din cer senin” și altele.

„Mă bucur în această

seară că sunt alături de scumpii mei frați din Micherechi. Am pregătit un cântec de Crăciun, »Stă încă crucea stea«, din al cărui text extraordinar reiese că dacă Domnul Nostru Isus Hristos s-ar naște încă odată, eu chiar l-aș primi ca Domn al sufletului meu. Trist este însă că de cele mai multe ori închidem ușa inimii noastre, cu gândurile noastre nu tocmai sfinte, cu răutățile, cu păcatele noastre de zi cu zi și îl lăsăm pe pruncul Isus să se nască într-o iesle săracă. Ca în fiecare an, Crăciunul ne cheamă să celebrăm acest mister. Vă doresc ca Sfânta sărbătoare a Nașterii Domnului Nostru Isus Hristos să vă aducă numai bucurii, împliniri spirituale cât și materiale și să vă dea Dumnezeu bucuria mântuirii care este cea mai de preț”, a spus Costel Busuioc, la Micherechi.

1 Decembrie, cea mai sfântă zi din istoria românilor

La Budapesta, Ziua Națională a fost sărbătorită miercuri, 27 noiembrie, în impozanta clădire a hotelului Gellért, aflat pe malul Dunării. Cu acest prilej, Ambasada României împreună cu ICR Budapesta au prezentat concertul de jazz „Rădăcini” al artistei *Teodora Enache*, alături de *Liviu Butoi* (flaut și saxofon) și *Ionuț Dorobanțu* (chitară).

În cuvântul său, ES domnul ambasador *Victor Micula* a mulțumit celor prezenți pentru că au dat curs invitației de a sărbători împreună cea mai sfântă zi din istoria românilor. A arătat că spec-

tacolul pregătit cu acest prilej este o călătorie dinspre trecut în viitor. „Călătoria noastră muzicală este o poveste despre tradiții, valori, identitate, dar și despre comuniune. Sărbătorim în această seară cântecul tradițional românesc și pe una din cele mai iubite voci din istoria muzicii noastre – Maria Tănase, de la a cărei naștere se împlinesc, în 2013, 100 de ani. Cultura ne poate oferi modele neprețuite pentru exprimarea identității sau evocarea personalităților și propriilor valori într-un prezent dinamic, globalizat, în care trebuie să construim proiecte menite să

ne apropie, tot mai mult, unii de alții. De multe ori, arta ne oferă șansa să ne recunoaștem în aceleași valori, să ne asumăm aceleași personalități sau să fredonăm aceleași ritmuri muzicale. Sperăm că această călătorie muzicală va fi o punte între trecut și prezent, cât și o punte spre a cunoaște spiritul românesc.”

Concertul a fost urmat de o recepție oferită de Ambasada României, la care au luat parte oficialități ungare, reprezentanți ai corpului diplomatic acreditat la Budapesta,...

(Continuare în pag. a 12-a)

Părerea cititorului

Înregistrare sau votare?

Conform datelor Oficiului Central de Statistică, la recensământul din anul 2011, dintre cele treisprezece naționalități din Ungaria, cinci sunt sub 4.000, trei naționalități s-au declarat mai puțini decât 8.000, alte trei sunt mai puțini decât 30.000. Cea mai numeroasă naționalitate, germanii, sunt pe jumătate cât rromi, aceștia din urmă 308.000. Nu am întâlnit niciodată un asemenea caz, ca în Ungaria, când legislatorii prevăd că dintre cele 13 naționalități, maximum trei sau două vor avea șansa să reușească să aleagă câte un reprezentant în Parlament. Dar se vorbește despre noua Lege Electorală din Ungaria de parcă ar fi cea mai mare invenție din lume!

Pe baza acestei legi electorale, cetățeanul cu drept de vot, care se va înregistra pe listele naționalităților, la alegerile parlamentare din anul viitor va putea vota doar lista naționalității, nu și lista cu partidele parlamentare.

Lista naționalităților va fi întocmită de autoguvernarea pe țară a fiecărei minorități. Înregistrarea pe lista naționalităților este un pas nedrept pentru naționalități, este o discriminare care îndeamnă la un vot fără rost. Ce democrație e aceea, când 10-11 naționalități nici măcar nu vor avea șansa să fie reprezentate în Parlamentul Ungariei, doar dacă eventual populația majoritară nu va avea interesul să le ajute.

Pe nimeni nu consolează faptul că naționalitățile care nu vor reuși să aleagă deputat, vor avea purtători de cuvânt în Parlament. Aceștia ar putea fi numiți și fără să jignească dreptul de vot al fiecărui cetățean. Să nu uităm nici de fenomenul etnobiliznismului care s-a răspândit printre românii din Un-

garia! Dacă cineva totuși se va înregistra pe lista naționalităților, va avea de ales dintre cei pe care autoguvernarea pe țară actuală îi delegă. Câtă viclenie!

E o capcană categorică pentru acel cetățean maghiar, care dorește să-și exercite dreptul de vot, deoarece douăzeci și ceva de reprezentanți, care au fost aleși acum patru ani la alegerile de autoguvernări minoritare, acum vor putea decide cine să fie cei care vor forma lista naționalității, și ei ne vor spune pe cine să votăm noi, dacă ne-am înregistrat!

Ohh, Doamne, nimeni nu-și dă seama că această „înregistrare” câte posibilități ascunde în dosul ei? Cel care se înregistrează pe lista unei minorități, în mod automat își pierde dreptul de a vota cu un partid politic. E adevărat că el aici trăiește, aici plătește impozit, cei mai în vârstă aici au făcut armata etc. Dar ne putem aștepta și la faptul că se vor înregistra persoane, care vor vrea să influențeze alegerile de autoguvernări minoritare din toamna anului viitor.

Etnobiliznismul a trăit, trăiește și se pare că va trăi și în viitor în mult-iubita noastră țară?! Mai am câteva idei la ce se poate folosi invenția asta genială, care se numește înregistrare, dar nu vreau să dau apă la moară. Vă mărturisesc doar atât că eu, în astfel de condiții, nu doresc să mă folosesc de dreptul meu de a mă înregistra ca minoritar. Deoarece m-am născut aici și mi-am trăit toată viața aici, vreau să-mi exercit dreptul de cetățean al acestei țări de a vota atât pe listă de partid cât și pe candidații în colegii electorale.

În loc să mă înregistrez, o să le povestesc copiilor mei de unde au venit strămoșii noștri în urmă cu

trei sute de ani, și o să le povestesc despre generalul Gheorghe Pomuț, înaintașul nostru, care a luptat în revoluția de la 1848-49 și a fost nevoit să-și părăsească țara, a fost obligat să emigreze de partea lui Kossuth, în America. El nu a fost nevoit niciodată să se înregistreze ca să știe că trebuie să lupte pentru libertate oriunde îl va duce soarta! Vreau și eu să-mi păstrez libertatea care mi se cuvine, mie, care plătesc impozit în această țară, unde m-am născut și mi-am trăit toată viața, unde am făcut armata timp de 24 de luni, unde am crescut trei copii. Am dreptul la decizie, ca să votez pe acea listă de partid și să aleg așa reprezentant în parlament, care îmi convine, care îmi reprezintă interesele și valorile! Totodată cred că mi-ar reveni și acel drept, ca un cetățean maghiar cu origini de naționalitate, să-mi pot exercita și dreptul de minoritar.

Legislatorii m-au pus în situație grea: în caz că mă înregistrez ca naționalitate îmi pierd un drept fundamental ca cetățean al acestei țări, iar dacă nu mă înregistrez îmi pierd un drept fundamental ca naționalitate. Așa simt că această constrângere de a ne înregistra slăbește în continuare capacitatea de reprezentare a intereselor naționalităților, și nu dă, ci ia. Ne ia și acea posibilitate ca organizațiile civile ale naționalității să fie cele care desemnează candidații și nu autoguvernarea pe țară, născută în umbra etnobiliznismului!

Cu aleasă stimă,

Gheorghe Ardelean,
cetățean maghiar de naționalitate română din Chitighaz, ai cărui strămoși au fost la fel cetățeni maghiari, și care niciodată nu și-au uitat identitatea de români!

Pe scurt...

JULA

În Ziua de prăznuire a Sfântului Ierarh Nicolae, pe 6 decembrie, va fi săvârșită Sfânta Liturghie Arhierască în Biserica „Sfânta Cuvioasa Paraschiva” din Orașul Mic Românesc, cu începere de la ora 9.30. Aceasta va fi urmată de o serbare închinată Sfântului Ocrotitor al Catedralei Episcopale din Jula, care actualmente este în renovare. Programul va fi oferit de copiii de la școala generală din Jula.

BUDAPESTA

Institutul Cultural Național din Budapesta va organiza duminică, 8 decembrie, Gala Minorităților, unde se vor înmâna și Premiile Pro Cultura Minoritatum Hungariae, pentru munca profesională și efortul depus pentru păstrarea tradițiilor culturale ale minorităților. La fel ca în anii precedenți, va fi onorat cu un premiu și un reprezentant al comunității românești din Ungaria. Evenimentul va avea loc la Institutul Cultural Național, cu începere de la ora 17.00.

BICHIȘ

Cu sprijinul financiar al Autoguvernării Românești, la începutul lunii decembrie se va reînnoi poarta de lemn de la intrarea în cimitirul ortodox din Bichiș. În oraș întotdeauna a fost redusă la număr populația de origine română, astfel, de la înființarea sa, Autoguvernarea Românească acordă o atenție deosebită vieții religioase din cadrul parohiei românești. Lucrările de renovare se desfășoară în colaborare cu Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria.

SEGHEDIN

Autoguvernarea Românească organizează, în seara de 7 decembrie, tradiționala serată de Moș Nicolae. Întâlnirea va avea loc la Restaurantul Aranyhal, piața Kálvária, nr. 6, cu începere de la ora 16.00. De la eveniment nu va lipsi nici vestita mămăliguță a la Cîmpean.

JULA

Orașele înfrățite Arad și Jula organizează de două ori pe an întâlnirea intitulată „Strângeri de mâini”. Întâlnirea de anul acesta de la Jula va avea loc, miercuri, 11 decembrie, cu începere de la ora 9.30, la Primăria orașului.

Obiceiuri românești de iarnă la Grădinița din Bătania

Vineri, 29 noiembrie, Grădinița Română „Lucian Magdu” din Bătania a ținut o acțiune, din ciclul Anotimpurile copilăriei V – Tradiții și obiceiuri românești de iarnă. La eveniment au participat președintele ATRU, Traian Crăsta, părintele Ilie Ciocan de la Biserica ortodoxă română din Bătania, directoarea școlii, Iulia

Olteanu, reprezentanta OFI, Anamaria Brad, educatoare, învățătoare și directoare de la grădinițe române, sârbe și maghiare din această zonă și studenți de la Facultatea de Pedagogie a Universității „Sf. Ștefan” din Szarvas, conduși de prof. dr. Florea Olteanu.

După un program susținut de copiii grupei mari, „Dino”, invitații au făcut împreună cu noi sorcove, pe care le-au primit apoi în dar. Din program, au avut mare succes Capra, Sorcova, Steaua, colindele în limba engleză și sceneta reprezentând obiceiul tradițional bățanian de Crăciun. La final, prof. dr. Florea Olteanu a vorbit despre obiceiurile românești de iarnă. Copiii și personalul grădiniței noastre le mulțumesc tuturor participanților și le urează din suflet Crăciun fericit și un An Nou plin de bucurii și multă sănătate!

Mihaela Putin, educatoare

Cine este Moș Nicolae?

Moș Nicolae este o personificare la vârsta senectuții, a timpului îmbătrânit care a preluat din Calendarul creștin numele și data de celebrare ale Sf. Nicolae (6 decembrie), personaj real (episcop din Myra, mort probabil în anul 342), apărător al dreptei credințe în Iisus.

În tradițiile românești, Moș Nicolae are atribuții străine de statutul său ierarhic: apare pe un cal alb, aluzie la prima zăpadă care cade la începutul iernii, păzește Soarele care încearcă să se strecoare pe lângă el spre tărâmurile de miazănoapte pentru a lăsa lumea fără lumină și căldură, este iscoada lui Dum-

nezeu pe lângă Drac, ajută văduvele, orfanii și fetele sărace la mărită, este stăpânul apelor și salvează de la înec corăbierii, apără soldații pe timp de război, motiv pentru care este învoat în timpul luptelor.

În nopțile marilor sărbători, când se deschide cerul pentru o clipă, oamenii pot să-l vadă stând la Masa Împărătească în dreapta lui Dumnezeu. Moș Nicolae împarte astăzi, asemănător lui Moș Crăciun, daruri celor mici. Mai veche este însă tradiția pedepsirii copiilor neascultători cu nuielușă lăsată în încălțările lor în noaptea de 5/6 decembrie. Ca sfânt, Moș Nicolae a fost

mai darnic cu pedepsele decât cu recompensele. Conform tradiției creștine, el pedepsea pe cei care se abăteau de la dreapta credință lovindu-i cu nuiua peste mâini.

Ziua de 6 decembrie încheie ciclul de sărbători și practici magice, dedicate în special lupilor și spiritelor morților-strigoii, început la mijlocul lunii Noiembrie (Filipii de Toamnă, Filipul cel Șchiop, Ovidenia, Lăsa-tul Secului de Crăciun, Noaptea Strigoilor și Sântandrei) și încheiat la începutul lunii decembrie (Zilele Bubatului Moș Andrei), specific unui străvechi început de an autohton, probabil Anul Nou dacic.

În așteptarea lui Moș Nicolae

Azi nu am mers la plimbare.
Cât a fost ziua de mare,
Am lustruit și-am spălat,
Tot ce-aveam de încălțat:

Papucei, pantofi și ghete,
Le-așezai pe îndelete,
Lângă ușă-n holul mare.
Moș Nicolae le vede oare?

Fiindcă-n noaptea asta, Moșul,
După ce-a cântat cocoșul,
Duce pe la fiecare,
Dulciuri și jucărioare.

Copii buni le-aduce
Bomboane și turtă dulce,
Și cui e neascultător,
Nuia-i pune-n pantofior.

Dar de-or fi murdari pantofii
Ți-i confundă cu cartofii,
Și-i aruncă la gunoi,
Cât ai zice: unu-doi !

Câte străzi are satul vostru?

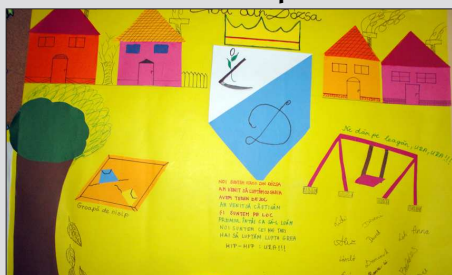
Aceasta a fost una dintre întrebările surprize la concursul M-Factor care i-a provocat pe elevi la cunoașterea cât mai bună a satului lor, în cadrul programului „Săptămâna limbii române”, organizat în perioada 18–22 noiembrie la școala generală din Micherechi. Acest concurs a constat din două etape: în prezentarea unui dans modern pe muzică românească de către clasele 5–8 și cu jocuri de iscusință. Clasa a 5-a a prezentat piesa „Andra: Inevitabil va fi bine”, clasa a 6-a: „Puya: Bagă bani”, clasa a 7-a: „Viva Mamaia: Cai verzi pe pereți”, clasa a 8-a: „Alex Velea: E marfa tare”.

Competiția a continuat cu diferite probe despre Micherechi și jocuri de iscusință ale grupelor alcătuite din copiii care provin din cele cinci zone ale satului: Dózsa-telep, Újtelep, Ulița ce' mare, Sămoaca și Telecele.

Fiecare grupă a trebuit să pregătească câte un afiș și să-l prezinte în fața juriului, alcătuit din părinți. Următoarea probă a fost prezentarea unei strigături, întocmită de către membrii fiecărei grupe. La acest concurs, grupa elevilor Telecele s-a clasat pe primul loc. Mai jos vă prezentăm strigăturile fiecărei grupe:

Dózsa-telep

Dózsa-telep

Noi suntem eroii din Dózsa
am venit să luptăm cu sabia.
Avem teren de joc.
Am venit să câștigăm.
Și suntem pe loc.
Premiul întâi ca să-l luăm.
Noi suntem cei mai tari
hai să luptăm lupta grea:
Hip-hip: Ura!

Újtelep

Noi suntem din Újtelep
Avem pizza și hamburger.
Cine vine la Micherechi
Și vie și vadă ce îi în Újtelep.
Avem străzi și case,
Locuim lângă hotare.
Și mai avem și o crâjmă
Cu tare multă pălincă.
Ne bucurăm de Újtelep,
Suntem buni și înțelepți
Uitați-vă la noi, că suntem
Tare și vioi.

Sămoaca

Újtelep

Ulița ce' mare

Drumul nost îi lung și lat
Și trece creștul pân sat
Pene mândre, case mare
Tăte-s pe ulița cea mare.
Oameni buni, muieri harnice,
Și pruncii toți cum să cade
Ulița mare horită
Grupa noastră să învingă!

Sămoaca

Decât pe ulița voastră
Mai bine pe „Cioanca” noastră
„Bujacu”-i uliță lungă
Dă fete frumoasă-i plină.
Cu „Sămoaca” împreună
Om primi o tortă bună.

Telecele

Foaie verde tarambură
Stăm în apă până-n ...rece
Noi om câștiga concursul
Că noi sînt'em din tălece
Plânge satu plânge lumea
Nu plângeți că mai va trece
Noi om câștiga concursul
Că noi sînt'em din tălece
Poate fi cu voi Aladin
Cu lămpașu ca să-l frece
Noi om câștiga concursul
Că noi sînt'em din tălece
Avem ficiori faină tare
Avem și frumoase fete
Noi om câștiga concursul
Că noi sînt'em din tălece
Suflă vânt dă la Salonta
Pică jos frunzile verde
Noi om câștiga concursul
Că noi sînt'em din tălece!

Telecele

Ulița ce' mare ➡

Cupa de Șah „Foaia românească” ediția a V-a, Julia Vineri, 27 decembrie 2013

Dragi prieteni, iubitori ai șahului, redacția noastră și în acest an va organiza Cupa de Șah „Foaia românească”. Dorința noastră este ca să adunăm la un loc iubitorii șahului pentru o zi, în vacanța de iarnă, ca să se întâlnească la tabla de șah cei mai buni și curajoși șahiști de origine română.

CONDIȚII DE PARTICIPARE LA CUPA DE ȘAH „FOAIA ROMÂNEASCĂ”

1. La competiție poate participa orice român din Ungaria sau din lume;
2. Cotizație de înscriere:
adulți – 1000 Ft/persoană
elevi – 500 Ft/persoană;
3. Categori:
„A” – jucătorii care sunt sportivi activi și cei care au concurat cândva, indiferent de vârstă,
„B” – jucătorii începători;
4. Competiția se va desfășura în sistemul RAPID (30–30 minute) și ELVEȚIAN.

Premiile: I. cupă + diplomă
II. cadou + diplomă
III. cadou + diplomă

BILET DE ÎNSCRIERE la cea de-a V-a ediție Cupa de Șah „Foaia românească” Vineri, 27 decembrie 2013

Nume:

Categoria la care doresc să particip (A sau B).....

Data nașterii:

Adresa:

Tel:

E-mail:

Cotizație de înscriere am trimis (1000 – 500).....Ft
semnătura:

Rugăm fiecare concurent ca până în data de 20 decembrie să trimită biletul și cotizația de înscriere pe adresa redacției: 5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8.

Noile publicații ale Institutului de Cercetări

După cum ne-am putut obișnui deja de două decenii, și în 2013, în ultimele zile ale lunii noiembrie, au ieșit de sub tipar noile publicații ale Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria: *Simpozion*, *Izvorul* și *Lumina*. Trei volume care reprezintă rodul activității științifice anuale a colaboratorilor Institutului.

Simpozion

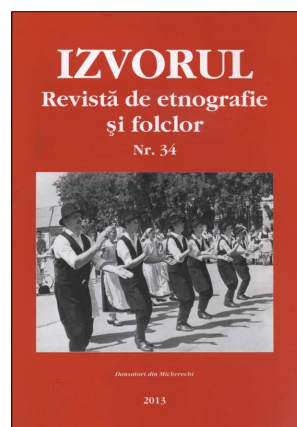
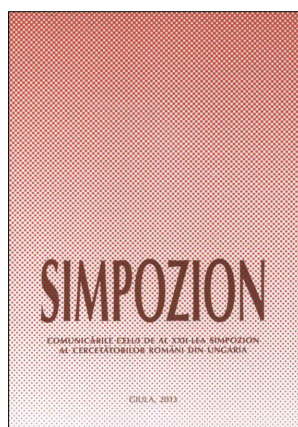
Cel mai recent număr al publicației „Simpozion” cuprinde comunicările celui de-al XXII-lea simpozion al cercetătorilor români și se deschide cu un cuvânt de introducere semnat de *Maria Berényi*, directorul Institutului de Cercetări și totodată redactorul și editorul responsabil al publicației. Volumul cuprinde comunicări de valoare, cum ar fi scrierile lui *Cornel Sigmirean* (Târgu-

București): *Evoluție și persistență reflectate în graiul din Micherechi (Ungaria); Elena Csobai* (Bichișciaba): *Comunitatea românească din Darvaș; Emilia Martin* (Jula): *Conviețuirea minorităților etnice din Aletea; Maria Dan* (Târgu Mureș): *Viața cotidiană într-un oraș al fostului Imperiu austro-ungar: Reghinul Săsesc; Elena Rodica Colta* (Arad): *Rolul cărturarilor de țară în susținerea vieții spirituale a satelor românești din im-*

doilea studiu dezbată schimbările din cultura dansului care au avut loc odată cu trecerea timpului și factorii care au determinat aceste modificări. Revista este interesantă și bogat ilustrată cu imagini despre dansatorii din Micherechi, din arhiva domnului Gheorghe Dulău din Micherechi, a Muzeului Erkel Ferenc din Jula. Revista „Izvorul” numără anul acesta cea de-a 34-a apariție, redactor fiind cercetătoarea și etnografa Emilia Martin, editor responsabil: Maria Berényi.

Lumina

Revista „Lumina” este publicația socială, culturală și științifică a românilor

Mureș): *Despre construcția națiunii la români; Ion Cârja* (Cluj): *O identitate românească de frontieră: canonicul Ioan Boroș de la episcopia greco-catolică de Lugoj (1850–1937); Maria Berényi* (Budapesta): *Budapesta românească în urmă cu o 100 de ani. Vasile Dobrescu* (Târgu-Mureș): *Din memoriile unui fost student de la Viena – Iuliu Moisil; Mihaela Bucin* (Seghedin): *„Academia Csillag”. Intelectuali români în închisoarea din Seghedin; Tiberiu Herdean* (Budapesta): *Proza lui M. Blecher; Ana Borbély* (Budapesta): *Identitate, istorie și gândire – prenumele la românii din Ungaria; Iulia Mărgărit* (București): *Vocabularul dialectal – modalitate de definire identitară a locutorului; Maria Marin*

periu; *Gabriel Moisa* (Oradea): *Grupuri anticomuniste din județele Bihor și Arad în primii ani ai regimului comunist.*

Izvorul

Revista de etnografie și folclor „Izvorul” conține două lucrări de cercetare etnografică despre cel mai frumos tezaur al românilor din Ungaria, cântecele și dansurile populare din Micherechi, lucrări semnate de etnografa, *Renata Rocsin*. În prima parte, revista cuprinde cercetări etnografice și folclorice despre tradiția dansului la Micherechi, despre figurile de dans, organizarea dansului duminical și de sărbători și prezintă persoanele care au avut un rol important în promovarea acestor valori tradiționale. Al

din Ungaria, fondată de David Voniga, în anul 1894. Redactorul revistei este *Elena Munteanu Csobai*, editor responsabil: Maria Berényi. Numărul actual este dedicat a două aniversări din viața comunității românești din Ungaria, care au avut loc în ultimii doi ani. Este vorba despre aniversarea a 20 de ani de existență a Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria și a Comunității Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria. În cuprins, revista oferă o sinteză asupra activității de cercetare științifică din cursul celor 20 de ani de existență și prezintă cele zece volume tipărite în acest an jubiliar de către Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria.

A.B.

www.foaia.hu

Cred că cel mai frumos cadou pe care îl putem face de acest Crăciun, este o carte de Mihai Eminescu.

Ne-am obișnuit să vorbim despre el doar uneori, în ianuarie și în iunie, adică de fiecare dată când mai trece un an de la nașterea sau de clipa în care a hotărât că-i vremea să devină Luceafăr. Atunci și numai atunci noi, românii de astăzi, îi recităm poeziile, îi împodobim statuile cu flori sau aruncăm o privire fugară peste viața lui copleșitor de fermecătoare sau de tristă.

M-am decis să împărtășesc cu voi un strop de Eminescu într-o lună în care, alături de brazii ornați cu lumini și beteală strălucitoare, alături de Crăciunul sfânt și de colindele dezlegătoare de vrăji, stă și 1 Decembrie, sărbătoarea noastră națională și ziua tuturor românilor.

Despre Eminescu învățăm la școală repetând în pauze, cu palmele asudate de emoția ascultării, fiindcă „ne-a venit rândul la catalog”, sau îl citam cu pasiune când voiam să ne impresionăm prima iubire, undeva, pe o bancă din Cișmigiul Bucureștiului grăbit și patriarhal. La școala mea de undeva din sudul României am aflat că, „în conștiința contemporanilor Eminescu a apărut ca poet genial încă din tinerețe. Cel dintâi care i-a intuit forța creatoare a fost Iosif

Despre Eminescu în luna decembrie

Vulcan, acceptându-i debutul în Familia. (...) Titu Maiorescu, cel care a făcut cel mai mult pentru spălarea grăuntelui din scoica Eminescu, are și meritul lansării operei sale în durată literaturii și a neamului”. Aceste gânduri aparțin criticului literar Alexandru Piru, unul dintre părinții Istoriei Literaturii Române, alături de George Călinescu și Adrian Marino și reprezintă o fărâma din munții de analize, studii și teorii dedicate marelui poet pe care, în vacanțele de vară, obișnuim să le citim cu creionul în mână, pregătindu-ne pentru olimpiadele de română.

Însă, lăsând deoparte critica uneori mult prea ci-

frată sau greoaie, aș vrea să vă amintesc despre un Eminescu al copiilor, al tinerilor și al celor în vârstă, despre un Eminescu al muzicii și al filozofiei, despre un Eminescu mai puțin Luceafăr și mai mult om. Acel Eminescu de care mă îndrăgostesc în fiecare secundă, la care mă întorc de fiecare dată când sunt departe de casă, pe care îl savurez în serile reci de toamnă, alături de o cană aburindă de ceai și o prăjitură cu ciocolată.

Eu l-am cunoscut pe Eminescu în mai multe ipostaze: romantic, îndrăgostit, vesel, curajos sau vehement, exigent sau dramatic. L-am întâlnit cândva, pe străzile Vienei, atunci când studia filozofia și păcălea nopțile citind pe Leopardi și Kant, apoi în lașiul atâtor mituri și legende, când petrecea, la „Borta Rece”, alături de o cană de vin și de cel mai bun prieten al său, blândul și mucalitul Creangă și mai târziu, la București, unde în calitate de ziarist la „Timpul”, se lansa în critici adesea abrupte despre o societate decadentă sau lipsită de moralitate.

Eminescu impresionează și acum, la atâția zeci de ani de la momentele în care, alături de Ion Creangă, Vasile Alexandri și Vasile Pogor, umplea saioanele Junimii cu prezența lui fermecătoare și cu surâsul enigmatic. Fiindcă acest om purta deja cu sine povara eternității, dată de scrieri absolut revoluționare pentru timpul său, poeme și eseuri alcătuite într-o limbă românească

autentică și curată, în care se regăseau, țesute parcă în cozile de Sânziană, marea și codrul, iubirea și natura, viața și moartea, alături de teorii mistice, îndepărtate religii ezoterice, filozofia timpului și a spațiului, nemurirea, istoria sau dumnezeirea.

El a scris Luceafărul și Scrisoarea III, Călin și Sărmanul Dionis, Epigonii și Glosa, el a studiat matematica și fizica și ne-a lăsat caiete întregi de formule, teorii și concepte, el a încercat să dezlege tainele istoriei și ale călătoriilor în timp, el a studiat cu atenție folclorul și obiceiurile noastre strămoșești, a cules povești și doine, a iubit pe țăranul român și i-a ri-

dicat acestuia altare de recunoștință.

Pentru toate acestea și pentru multe altele, Eminescu trebuie să se regăsească în fiecare dintre noi, să existe pe fiecare masă și în fiecare bibliotecă școlară, să îl purtăm în inimă și să ne amintim de el în fiecare lună a anului. Și aceasta, deoarece cu Eminescu au început toate, el a fost și va rămâne miezul literaturii românești atât de bogate și de frumoase. Fie că ne place Nichita Stănescu, Mircea Cărtărescu sau Andrei Pleșu și chiar dacă Marin Sorescu sau Constantin Noica ne-au încântat adolescența și ne luminează contemporaneitatea, trebuie să știm că toți aceștia încep cu și de la Eminescu.

Alături de el uităm că este iarnă, uităm că suntem oameni condamnați timpului, uităm că ne caracterizează conflictul mai degrabă decât iubirea, uităm că urmărim cu disperare zilnică interese meschine și goale și învățăm să cugetăm mai mult la farmecul simplu al vieții, la frenezia sărbătorilor strămoșești, la miresmele copilăriei și la șansa de a fi împreună și alături unii de alții.

De aceea vreau să îl citim împreună pe Eminescu în luna decembrie. Fiindcă el este începutul a toate. Și cel mai modern dintre noi toți.

Un român din Budapesta

Patriotismul nu are vârstă

Sofia Anais, fiica Elenei Băescu și prima nepoată a președintelui României, Traian Băescu, a îmbrăcat straie de sărbătoare în ziua de 1 Decembrie.

Mama sa, Elena Băescu, a postat pe Facebook, duminică, o fotografie în care Sofia este îmbrăcată în costum național, cu tot cu opinci, iar în spatele său stă mândra bunica sa.

Instantaneul este însoțit de un comentariu: „Sofia sărbătorind prima Zi Națională a României din viața sa. Cu siguranță va învăța de la bunica sa ce înseamnă să-ți iubești Patria”, comentariu aparținând mamei sale.

Sofia Anais a fost botezată sâmbătă la Biserica Sfântul Spiridon Nou, același lăcaș de cult unde a fost oficiată și cununia Elenei Băescu cu Bogdan Ionescu. Aceasta s-a născut exact la un an de la căsătoria părinților săi. Petrecerea de botez a fost amân timer pentru data de 18 ianuarie 2014.

Luminița Gheorghiu, nominalizată la „Cea mai bună actriță europeană”

Cea de-a 26-a ediție a Premiilor Europene de Film va avea loc pe 7 decembrie, la ora 20.00, la Berlin, în prestigioasa sală de la Berliner Festspiele.

Academia Europeană de Film, a cărui președinte este Wim Wenders, acordă anual în cadrul unei ceremonii Premiile Europene de Film. Premiile EFA, cu cele 18

categorii, printre care se numără Premiul pentru cel mai bun film european, Premiul pentru cel mai bun regizor european, Premiul pentru cel/cea mai bun(ă) actor și actriță european(ă), reprezintă Oscarul pentru cele mai bune filme din cinematograful european.

În acest an, actrița română Luminița Gheorghiu a fost nominalizată alături de Keira Knightley, Barbara Sukowa, Veerle Baetens și Naomi Watts la categoria Best European Actress pentru rolul mamei din „Poziția copilului”, în regia lui Călin Peter Netzer.

Catedrala-simbol a creștinătății ar putea redeveni moschee

Catedrala Sfânta Sofia din Istanbul ar putea redeveni moschee. Vicepremierul Turciei a stârn timer un val de controverse, după ce a declarat că dorește ca această fostă biserică ortodoxă, transformată în muzeu în anul 1934, să își revină rolul de moschee, ca

pe vremea Imperiului otoman.

Grecia a luat imediat poziție, și a condamnat declarațiile care, în opinia ei, „rănesc sentimentele religioase ale milioanele de creștini”. Considerată un simbol al creștinătății ortodoxe, catedrala Sfânta

Sofia a fost construită în secolul al șaselea și a rezistat de-a lungul vremii atât în fața invaziilor, cât și a cutremurelor.

Guvernul premierului Erdogan a fost acuzat în repetate rânduri că încearcă să impună societății turce valorile islamice.

Cartea săptămânii

Ana Blandiana: Fals tratat de manipulare

Scriitoarea Ana Blandiana și-a lansat recent, la târgul de carte Gaudeamus, cartea „Fals tratat de manipulare”. Conform revistei 22, Ana Blandiana a mărturisit că nu crede că „părerea autoarei despre carte are prea multă importanță sau multe șanse de a fi corectă” și că volumul ei nu este unul despre poezie, ci despre lumea în care ea a scris poezie. Scriitoarea a mai adăugat că speră ca „Fals tratat de manipulare” să fie citită „în mod intelectual inclusiv de cei a căror imagine are de pierdut” în carte și a declarat că cea mai mare dorință a ei este să poată vorbi cândva cu fiecare cititor, deoarece părerea cititorilor despre acest volum pe care l-a scris „enorm de greu” o interesează în mod special.

Despre cât de greu i-a fost Anei Blandiana să scrie „Fals tratat de manipulare” a vorbit și directorul general al editurii „Humanitas”, Lidia Bodea. Aceasta a povestit cum, deși autoarea este o scriitoare care „dă un titlu și acela rămâne”, între conceperea titlului și publicarea volumului au trecut câțiva ani, fiind vorba despre una dintre cărțile „pe care scriitorul simte că dacă nu le scrie, moare”.

Lidia Bodea a subliniat faptul că „Fals tratat de manipulare” nu este nici un volum de memorii, nici un volum de poezii, ci mai degrabă „un joc al memoriei”

în care manipularea este atât temă, cât și personaj.

Criticul literar Tania Radu a declarat că volumul poate fi considerat un „manual de suportat dezamăgiri” în care dreptatea este dreptatea adevărului personal.

Cartea este, în opinia Taniei Radu, una răscoli toare, „care te urmează și te ghidează” și nu doar tabloul întâmplărilor trăite de autoare, ci o adevărată „tesătură de pași prin memorie”.

Dificultatea de a scrie la persoana întâi este asumată și depășită de Ana Blandiana în „Fals tratat de manipulare”, după părerea criticului Alex Ștefanănescu. Acesta a văzut volumul ca o carte în care „un om încearcă să înțeleagă dacă a reușit de-a lungul vieții să fie el însuși” și a admirat felul autoarei de a-și păstra demnitatea și de a fi onestă și implicată în același timp, considerând-o „un clasic în viață”.

TV

IComedy

Vineri, 6 decembrie, ora 20.30, Antena 1
Dan Capatos prezintă iComedy împreună cu Mikey Hash
Cu: Mihai Bendeac și Mikey Hash
IComedy este un nou show de comedie, care îmbină umorul inedit de televiziune cu umorul din online.

Rămâi cu mine

Sâmbătă, 7 decembrie, ora 19.25, HBO
Pentru noul serial produs de HBO Europe în România, byron, sub coordonarea producătorului muzical Adam Balazs, a compus peste zece piese originale, menite să însoțească și să susțină poveștile prezentate de-a lungul celor 13 episoade.

Serialul urmărește relațiile complexe dintre oameni și încercările lor de a se cunoaște pe sine și pe cei din jur. Într-un oraș dinamic și plin de culoare, doi tineri singuri caută dragostea, prietenia. Unii dintre ei vor găsi ceea ce își doresc, în timp ce alții vor continua căutarea.

Pornind de la scenariul serialului, byron, trupa de rock alternativ, ce îi are în componență pe Dan Byron (voce, chitară acustică, flaut), 6fingers (clape, chitară acustică, voce), Laszlo Demeter (bass) și Dan Georgescu (tobe), a compus piese originale, în limba română, și tranzițiile muzicale pentru cel mai nou serial HBO.

Filmările pentru serial au durat 11 săptămâni și s-au desfășurat în 57 de locații, aflate, în mare parte, în București. La filmări au participat 70 de actori și peste 600 de figuranți și au fost folosite peste 400 de costume. Cele 13 episoade ale serialului propun o nouă perspectivă asupra orașului și sunt menite să arate o imagine vie, optimistă și frumoasă a Bucureștiului.

CONCERTE

FUEGO: „Din lumina unui Crăciun” Turneu național de colinde

Pe parcursul lunii decembrie, Paul Surugiu – Fuego vă invită să fiți părtașii spectacolelor extraordinare de colinde susținute în cadrul turneului național „Din lumina unui Crăciun”.

Așa după cum ne-a obișnuit la fiecare sfârșit de an, artistul va porni din nou la colindat în această iarnă, aducându-ne în dar, prin cântul și vocea-i de excepție, magia Crăciunului. Se va opri la fereastra sufletului fiecăruia dintre noi, picurând, cu dragoste și căldură, stropi... „Din lumina unui Crăciun”.

Prin punerea în scenă a spectacolelor, de o manieră diferită de cea cu care v-ați obișnuit până acum, Fuego va împărtăși spiritul sărbătorilor, prin intermediul colindelor sale, tuturor celor care încă mai cred în puterea înălțătoare a muzicii, în minunile tainice din prag de Crăciun, adunate într-o poveste plină de sensibilitate și emoții.

„Crăciunul e mai mult decât o sărbătoare, e puntea stabilită între sacru și profan, e vremea sfântă în care Mântuitorul se naște și care adună într-o singură simțire, dorul și viața, bucuria și liniștea. Colinda lumii o păstrează în lumină și fiecare moment e prilej de reînnoire sufletească, de împăcare cu sine și cu cei din jur.

Tocmai de aceea, prin turneul »Din lumina unui Crăciun«, îmi doresc să vă ofer o perioadă în care, împreună cu muzica mea, să păstrați lumina, liniștea, împăcându-vă cu sufletul vostru.” (Paul Surugiu – Fuego)
Turneul lui Fuego va ajunge și în apropierea graniței româno-maghiare, în orașele Arad, Timișoara și Oradea.

– 17 decembrie, ora 19.00 – Arad, Atrium Mall
– 18 decembrie, ora 19.00 – Timișoara, Opera Națională Română
– 19 decembrie, ora 19.00 – Oradea, Casa de Cultură a Sindicatelor

Aici găsiți toate programele tv românești:

www.port.ro

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

9 DECEMBRIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

10 DECEMBRIE, MARȚI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

11 DECEMBRIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

12 DECEMBRIE, JOI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

13 DECEMBRIE, VINERI (Ștefan Crăsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Elena Sandu: „Patria limbii române” 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

14 DECEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: „Pe undele Europei” – emisiune euroregională realizată de studiourile de radio din Timișoara și Seghedin 17.55: Încheiere

15 DECEMBRIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

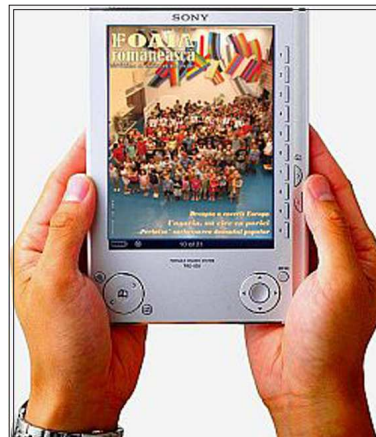
16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 11 decembrie, m1, ora 12.55
joi, 12 decembrie, Duna TV, ora 7.00

Emisiunea românească televizată vă invită la Săptămâna Limbii Române, care avut loc recent la Școala Românească din Micherechi. Apoi va urma un montaj realizat la Seghedin, unde profesorii de la Departamentul pentru Minorități din cadrul Universității din Seghedin au evocat obiceiurile de Crăciun, ale românilor, slovacilor și germanilor din Ungaria.

Realizator: Tiberiu Boca

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” va cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

Glume

Badea Gheorghe se plimbă pe o stradă în oraș. La un moment dat vede un arab care-și scutură covorul.

– Ce faci, băi? Nu-ți pornește?!

♦♦♦

Un american vizitează Bucureștiul cu un taximetrist. Trec pe lângă guvern:

– Ce este clădirea asta așa mare?

– Este palatul guvernului, domnule!

– Și în cât timp a fost construită?

– Cam în 10 ani!

– Mult timp! La noi era gata în 2 ani! Știți că noi avem o tehnologie mai avansată!!!

Taximetristul nu zice nimic. Mai merg ei ce merg și americanul iar întreabă:

– Clădirea asta ce e?

– Este sediul primăriei, domnule!

– Și în cât timp a fost construită?

– Cam în juma' de an!

– Mult... la noi era gata în 2-3 luni!

Taximetristul nu mai poate de nervi. Ajung și la Casa Poporului:

– Oooooo, dar ce e clădirea asta?

La care taximetristul:

– Nu știu, că azi dimineață nu era aici!

Jula

1 Decembrie, cea mai sfântă zi din istoria românilor

(Urmare din pag. a 5-a)

...reprezentanți ai mediului academic, cultural, ai comunității românești din Ungaria și reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe Române.

Seria manifestărilor dedicate Zilei Naționale s-a încheiat duminică, 1 decembrie, printr-o slujbă Te Deum care a avut loc și la Capela Ortodoxă Română din Budapesta. Slujba a fost oficiată de părintele protosinghel David Pop conducătorul Așezământului Monahal și al Centrului Pastoral-Misionar și Cultural din Budapesta. După oficierea slujbei, într-o atmosferă încărcată de emoție, toți participanții au cântat „Deșteaptă-te române” și Imnul Eroilor. Părintele David Pop a arătat că slujba de Te Deum în cinstea Zilei Naționale a fost oficiată întocmai ca acum 95 de ani, la Alba Iulia, de către Miron Cristea, viitorul patriarh al României unite. „Și atunci ca și acum, unirea este înțeleasă ca o lucrare sfântă și solemnă, ca o Sfântă Liturghie a comuniunii românești, a unității și libertății naționale.” Părintele a precizat că nu întâmplător în această zi a fost oficiat parastas și pomenirea tuturor eroilor neamului, care și-au jertfit viața pentru ca visul unirii tuturor românilor să devină o realitate. „Bunul Dumnezeu să păzească și să ocrotească neamul nostru românesc

și toate neamurile lumii, iar noi să ajungem la înălțimea strămoșilor noștri, pentru ca sacrificiul lor să nu fie în zadar.”

Alături de credincioșii români au participat directorul ICR Budapesta, *Gabriela Matei*, membrii corpului diplomatic român de la Budapesta, ambasadorul Republicii Moldova, *Alexandru Codreanu* și soția. Cu toții și-au urat „La mulți ani” și au ciocnit pahare cu șampanie alături de gustări tradiționale românești de post.

*

De Ziua Națională a României, la 1 decembrie 2013, s-au împlinit 95 de ani de la Unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România. Manifestarea organizată de Consulatul General al României la Seghedin a avut loc pe 28 noiembrie, și s-a desfășurat în sala festivă a Hotelului Tisza. În alocuțiunea sa, șeful misiunii diplomatice de la Seghedin, *Ioan Fodoreanu*, consul general, citând de la Eugen Ionescu, a subliniat faptul că ideologiile ne despart, dar suferințele și visele ne pot apropia și tocmai de aceea românii se simt bine împreună și sărbătoresc acest eveniment. Una dintre datoriile noastre este de a înțelege problemele lumii contemporane și a încerca să le rezolvăm prin experiența

de viață și geniul propriu românesc. La eveniment a încântat publicul cu muzică românească instrumentală Ansamblul Folcloric „Crișana”, din Oradea, după care a avut loc recepția oferită de către Consulatul General al României la Seghedin. Cu acest prilej, domnul prof. univ. dr. *Marius Grec*, a oferit medalii aniversare de aur, diplome, CD-uri și cărți, din partea Universității de Vest „Vasile Goldiș”, din Arad, acordate cu prilejul aniversării a 95 de ani de la realizarea marii Uniri Naționale de la Alba Iulia, din anul 1918.

*

Cea de-a treia manifestare importantă dedicată acestui eveniment de către instituțiile diplomatice ale Statului Român acreditate în Ungaria a avut loc în data de 29 decembrie, la Jula, organizator fiind Consulatul General al României la Jula. Evenimentul a avut loc în sala festivă a Hotelului Erkel. La recepția oficială oferită în cinstea Zilei Naționale au participat foarte mulți reprezentanți ai instituțiilor românești din Ungaria, dar și mulți invitați din România.

În deschiderea manifestării, domnul consul general *Florin Vasiloni* a dat citire mesajului domnului *Titus Corlățean*, ministrul de externe al României, și a subliniat importanța istorică a evenimentului

Budapesta

Budapesta

Budapesta

din 1 decembrie 1918, prin care s-a realizat unitatea românilor într-un singur stat. Discursul domnului consul a fost urmat de un program cultural oferit de membrii Ansamblului Folcloric „Crișana”, din Oradea.

Copii mici și câteva doamne și domnișoare îmbrăcate în ie sau costume populare românești au dat o culoare deosebită evenimentului. O altă curi-

ozitate a serbării din Jula a fost prezența renumitului caricaturist, originar din Caransebeș, *Ștefan Popa Popa's*, unul dintre cei mai prestigioși caricaturiști contemporani, care a obținut foarte multe premii, în țară și peste hotare. Acesta a făcut portretele tuturor doritorilor prezenți la eveniment.

Gabriela Enea Elekes – Anca Butar

Seghedin